

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi M. S. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 10 sierpnia 2012 r., sygn. akt XXIII Ga [...], wydanego w sprawie

z powództwa [...] Agencji [...] w W.

przeciwko E. S.-R. i M. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2014 r.,

1) odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,

2) zasądza od wnoszącego skargę M. S. na rzecz [...] Agencji [...] w W. kwotę 1200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

W przedmiocie przyjęcia (odmowy przyjęcia) skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sąd Najwyższy orzeka w ramach tzw. przesądu, którego celem jest wyeliminowanie takich skarg, które są oczywiście bezzasadne (art. 424⁹ w zw. z art. 398⁹ § 2 i art. 424¹² k.p.c.). Oceny, czy skarga jest „oczywiście bezzasadna” należy dokonywać w powiązaniu z pojęciem „niezgodności orzeczenia z prawem”, skoro jest ono elementem konstrukcyjnym skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 3 i 6 k.p.c.). Orzeczenie niezgodne z prawem - w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. – to orzeczenie, które jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Takie definiowanie pojęcia „orzeczenie niezgodne z prawem” wynika ze specyfiki władzy sądowniczej oraz jej ustroju i w konsekwencji konieczności formułowania autonomicznej, swoistej definicji bezprawności, jako przesłanki odpowiedzialności państwa za szkodę wyrządzoną orzeczeniem sądowym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/04 niepubl.; z dnia 7 lutego 2007 r. III CNP 53/06, niepubl.; z dnia 21 lutego 2007 I CNP 71/06, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., V CNP 14/11, niepubl.; z dnia 21 listopada 2007 r., I BP 26/07, niepubl.). W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreśla się, że szczególne funkcje wypełniane w państwie przez sądy oraz zasada pewności prawa powodują, że państwo może ponieść odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną orzeczeniem sądowym tylko wtedy, gdy sąd naruszył prawo w sposób oczywisty, w przypadku bowiem wykonywania władzy dyskrejonalnej niezbędny jest pewien margines błędu, którego popełnienie nie może rodzić odpowiedzialności odszkodowawczej państwa (orzeczenie z dnia 30 września 2003 r. w sprawie C-224/01, Gerhard Kobler v. Austria).

Przyjąć zatem należy, że bezzasadność skargi jest oczywista, gdy już z jej treści, bez głębszej analizy i juredycznych dociekań, wynika, że nie może być uwzględniona.

Wywód prawny przedstawiony w skardze M. S. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 sierpnia 2012 r. r. (XXII Ga [...]) dotyczył przyjęcia przez Sąd II instancji błędnej wykładni, w zakresie dotyczącym możliwości miarkowania kary umownej przez Sąd, a w konsekwencji nieprawidłowe uznanie, że Sąd jest władny miarkować karę umowną wyłącznie w sytuacji zgłoszenia przez pozwanego wniosku z żądaniem miarkowania kary umownej, zaś w przypadku braku takiego wniosku Sąd miarkowaniem kary umownej się nie zajmuje.

Powyższa argumentacja, nie przekonuje, aby zaskarżone orzeczenie można było uznać za niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (dyskrecjonalności) albo że zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Wykładnia art. 484 § 2 k.c. była wielokrotnie przedmiotem szerokich rozważań Sądu Najwyższego. Początkowo przyjmowano, że sam wniosek dłużnika o oddalenie powództwa o zapłatę kar umownych, na podstawie wnioskowania a maiore ad minus, zawiera w sobie żądanie obniżenia kar umownych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 1976 r. I CR 221/76, OSNCP 1977, nr 4, poz. 76; z dnia 16 lipca 1998 r. I CKN 802/97, OSNC 1999 nr 2, poz. 32; z dnia 27 czerwca 2000 r. I CKN 791/98 niepubl.; z dnia 4 grudnia 2003 r. II CK 271/2002 niepubl.). W innych, późniejszych orzeczeniach Sąd Najwyższy uzależniał miarkowanie kar umownych od wyraźnego podniesienia zarzutu przez zobowiązanego wraz z uzasadnieniem co do zasadności obniżenia kary umownej. (por. wyrok SN z dnia 9 października 2003 r. I CK 137/02 niepubl.; z dnia 18 czerwca 2003 r. II CKN 240/01 niepubl.; z dnia 23 marca 2006 r. IV CSK 89/05 OSNC 2007 nr 1 poz. 15; z dnia 30 sierpnia 2006 r. II CSK 90/06 OSNC 2007 nr 6 poz. 92; z dnia z dnia 22 stycznia 2010 r., V CSK 217/09, niepubl.; z dnia 6 sierpnia 2008 r., II CSK 421/07, niepubl.; z dnia 16 kwietnia 2010 r., IV CSK 494/09, Mon. Pr. 2011/7/377 - 380; z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 3785/12, niepubl.).

W pozostającym w tym samym nurcie judykatury wyroku z dnia 3 marca 2013 r. (sygn. akt III CSK 193/12, niepubl.) Sąd Najwyższy podkreślił, że żądanie miarkowania kar umownych jest środkiem obrony pozwanego, a zatem może być

realizowany w formie odpowiedniego zarzutu merytorycznego. Ponadto żądanie to oparte jest na dwóch różnych przesłankach określonych w art. 484 § 2 k.c. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę na to, że roszczenie o zapłatę kary umownej powstaje z reguły w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami, czy profesjonalistami, od których należy wymagać dokładnego sprecyzowania swoich żądań lub zarzutów procesowych. Nie ma więc powodu, aby przypisywać im żądania czy zarzuty, których nie wyrazili. W ten sposób Sąd Najwyższy przyłączył się do przeważającego w doktrynie i orzecznictwie stanowiska, według którego nie wystarczy, aby dłużnik żądał wyłącznie nieuwzględnienia żądania dotyczącego zapłaty kary umownej, powinien dać wyraz temu, że żąda także obniżenia wysokości kary umownej.

Biorąc pod uwagę wskazane wyżej, przyjmowane w orzecznictwie różne wymagania stawiane stronie pozwanej w sprawie gospodarczej, kwestionującej wysokość kar umownych wymagań, należy uznać, że odmowa zastosowania art. 486 § 2 k.c. przez Sąd Okręgowy oparta na jednej z powyższych wykładni nie oznacza sprzeczności wydanego wobec skarżącego wyroku z obowiązującym porządkiem prawnym w rozumieniu art. 424 k.p.c.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi do rozpoznania (art. 424⁹ k.p.c.). O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie w art. 98, 99 k.p.c. w związku z art. 424¹¹, 398²¹ k.p.c.